

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Priekšlikums Padomes Regulai par radioaktīvo materiālu pārvadātāju reģistrācijas Kopienas sistēmas izveidošanu”

COM(2011) 518 final

(2012/C 143/21)

Ziņotājs: **JÍROVEC kgs**

Eiropas Komisija saskaņā ar Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līguma 31. pantu 2011. gada 30. augustā nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par tematu

“Priekšlikums Padomes regulai par radioaktīvo materiālu pārvadātāju reģistrācijas Kopienas sistēmas izveidošanu”

COM(2011) 518 final.

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Transporta, enerģētikas, infrastruktūras un informācijas sabiedrības specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2012. gada 3. februārī.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 478. plenārajā sesijā, kas notika 2012. gada 22. un 23. februārī (2012. gada 22. februāra sēdē), ar 117 balsīm par, 3 balsīm pret un 2 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1. Komiteja iesaka pieņemt ierosināto regulu. Komiteja piekrīt, ka divus gadus pēc regulas īstenošanas ir nepieciešams novērtēt tās ietekmi. Būtu vēlams šo jautājumu izskatīt atkārtoti vēl arī pēc pieciem gadiem, lai noteiktu, vai joprojām pastāv šķēršļi, kas negatīvi ietekmē radioaktīvo materiālu pārvadāšanas drošību Eiropas Savienībā.

1.2. Komiteja dod priekšroku ietekmes novērtējuma ziņojumā piedāvātajam otrajam variantam — “regula ar harmonizētiem noteikumiem un lielāka loma kompetentajām iestādēm”.

1.3. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, lai tiktu saskaņoti reģistrācijas kritēriji.

1.4. Šai regulai stājoties spēkā, uz tīklu balstītai reģistrācijas sistēmai jābūt darbīgai, testētai un funkcionālai.

1.5. Komiteja uzskata, ka jaunas aģentūras izveide, kas apsvērta 3. variantā, palielinās birokrātiju uzņēmumiem un mazinās regulas efektivitāti kopumā.

1.6. Komiteja norāda, ka apdrošināšana, kas nepieciešama pārvadātājiem, dažādās dalībvalstīs ir atšķirīga. Tā kā šo apdrošināšanu nav iespējams iekļaut reģistrācijas procedūrā tiesiskā pamata dēļ, Komiteja aicina dalībvalstis saskaņot nepieciešamās apdrošināšanas shēmas.

1.7. Regulā dotajām definīcijām, īpaši “pārvadātāja” definīcijai, būtu pēc iespējas jāatbilst Starptautiskās atomenerģijas aģentūras glosārijam, tomēr jāņem vērā, ka tām jābūt saskaņotām arī ar *Euratom* tiesību aktiem, īpaši ar Direktīvu 96/29/*Euratom*.

1.8. Tā vietā, lai bez tālākas izskatīšanas atteiktu izdot pārvadātāja reģistrācijas apliecību, pieteikuma iesniedzējam būtu jānodrošina labot vai papildināt pieteikumā sniegto informāciju (5. panta 7. punkts un 5. panta 10. punkts).

2. Ievads un regulas priekšlikuma kopsavilkums

2.1. Šā priekšlikuma mērķis ir aizstāt valsts ziņošanas un atļauju saņemšanas procedūras ar radioaktīvo materiālu pārvadātāju vienotu reģistrācijas sistēmu, lai vienkāršotu procedūru, mazinātu birokrātiju un izskaustu ieviešanas šķēršļus, vienlaikus saglabājot līdz šim panāktos pretradiācijas aizsardzības līmeņus.

2.2. Eiropas līmenī uz radioaktīvo materiālu pārvadātājiem saskaņā ar Līgumu par Eiropas Savienības darbību (LESD) attiecas tiesību akti par transportu un tiesību akti par īpašiem radiācijas aspektiem, tostarp par strādājošo un iedzīvotāju veselības aizsardzību saskaņā ar Eiropas Atomenerģijas Kopienas dibināšanas līgumu (*Euratom*).

2.3. LESD tiesību akti ir vienkāršoti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 24. septembra Direktīvu 2008/68/EK par bīstamo kravu iekšzemes pārvadājumiem, kura attiecas uz visiem iekšzemes transporta veidiem.

2.4. Padomes 1996. gada 13. maija Direktīvā 96/29/Euratom noteikti drošības pamatstandarti strādājošo un iedzīvotāju veselības aizsardzībai pret jonizējošā starojuma radītajām briesmām. Saskaņā ar Līguma 30. pantu šie pamatstandarti ir:

- maksimālās pieļaujamās devas, kas ir savienojamas ar pietiekamu drošību;
- maksimālie pieļaujamie kaitīgās iedarbības un piesārņojuma līmeņi;
- strādājošo veselības stāvokļa kontroles pamatprincipi.

Saskaņā ar 33. pantu, lai nodrošinātu atbilstību pamatstandartiem, dalībvalstīm jāparedz attiecīgi noteikumi.

2.5. Lai aizsargātu strādājošo un iedzīvotāju veselību un labāk veiktu savu darbu, dalībvalstu iestādēm jāzina, kurām personām, organizācijām un uzņēmumiem pievērst uzmanību. Šajā nolūkā direktīvas 3. un 4. pantā ir paredzēts, ka dalībvalstīm attiecībā uz dažu veidu darbībām, kuras saistītas ar jonizējošā starojuma bīstamību, jāievieš ziņošanas (notificēšanas) un iepriekšēju atļauju sistēma vai arī dažu veidu darbības ir jāaizliedz.

Direktīva 96/29/Euratom attiecas uz visām darbībām (tostarp transportu), kas ir saistītas ar mākslīgu un dabīgu starojuma avotu emitētā jonizējošā starojuma radīto risku.

2.6. Tā kā transporta operācijām parasti ir pārrobežu raksturs, pārvadātājam šīs ziņošanas un atļauju saņemšanas procedūras var būt jāizpilda visās attiecīgajās dalībvalstīs. Turklāt dalībvalstis šīs procedūras piemēro, ievērojot atšķirīgas sistēmas, kas transporta operācijas un atļauju saņemšanas procedūras tādejādi padara vēl sarežģītākas.

2.7. Regula ar vienotu reģistrāciju Eiropas pārvadātāju reģistrācijas sistēmā aizstāj ziņošanas un atļauju saņemšanas procedūras, kas dalībvalstīs izveidotas saskaņā ar Padomes Direktīvu 96/29/Euratom. Pārvadātājiem pieteikumi jāiesniedz, izmantojot centrālu tīmekļa saskarni. Šos pieteikumus izskata attiecīgi tās valsts kompetentā iestāde, kura izdod reģistrācijas apliecību, ja pieteikuma iesniedzējs ievēro drošības pamatstandartus. Tajā pašā laikā šī sistēma kompetentajām iestādēm nodrošina labāku pārskatu par pārvadātāju darbību attiecīgajā valstī.

2.8. Regulā izmantota diferencēta (kategorizācijas) metode, no reģistrācijas procedūras atbrīvojot pārvadātājus, kuri transportē tikai "izņēmuma pakas". No otras puses, dalībvalstīm tajā paredzēta iespēja noteikt papildu reģistrācijas prasības attiecībā uz skaldmateriālu un augsti radioaktīvu materiālu pārvadātājiem.

2.9. Citi ES un valstu, kā arī starptautiskie tiesību akti par fizisko aizsardzību, drošības pasākumiem un trešo personu atbildību, īpaši Direktīva 2008/68/EK, jāpiemēro arī turpmāk.

2.10. Regula atbrīvos to atbildīgo iestāžu resursus, kuras pašlaik ir saistītas ar minētajām administratīvajām procedūrām, jo reģistrācijas pieteikumus izskatīs tikai viena atbildīgā iestāde.

3. Vispārējās piezīmes

3.1. Komiteja dod priekšroku ietekmes novērtējuma ziņojumā piedāvātajam otrajam variantam — "regula ar harmonizētiem noteikumiem un lielāka loma kompetentajām iestādēm".

3.2. Regula būtu solis tālāk par ieteikumu — a) ierosinot tādus tieši piemērojamus harmonizētus noteikumus kā pārvadātāju kopīga reģistrācijas sistēma, ar kuru izbeidz dažādu dalībvalstu ziņošanas un atļauju sistēmu izmantošanu, b) pārvadātājiem dodot pieeju ES27 transporta pakalpojumu tirgum ar vienu procedūru, vienlaikus izmantojot kategorizācijas metodi. Lai nodrošinātu vajadzīgo datu apmaiņu, Komisijai būtu jāizveido droša tiešsaistes reģistrācijas sistēma.

3.3. Lai gan pēc Komisijas pasūtījuma neatkarīgo ekspertu ECORYS veiktā variantu analīze liecina par visai nelielu vispārēju ietekmi, tik mazā nozarē arī šādai ietekmei ir nozīme. Ietekmes veidi sadalīti piecās grupās, konkrēti: publiskā sektora izdevumi un maksājumi, reglamentācijas ietekme, transports, drošība un vide un sociālā ietekme.

3.4. Mazo un vidējo uzņēmumu sagaidāmais ieguvums ir proporcionāls kopējai summai, kas ietaupīta, īstenojot minētos variantus: jo lielāki kopējie ietaupījumi, jo lielāki ieguvumi ir tiem uzņēmumiem, kuri patlaban sarežģītības un lielo izdevumu dēļ nevar iekļūt tirgū.

3.5. Citu pasākumu starpā paredzot pārvadātāju licenču savstarpēju atzīšanu, salīdzinājumā ar bāzes scenāriju regulas nodrošinātais izmaksu ietaupījums varētu būt EUR 13,6 miljoni gadā. Šādā veidā varētu samazināt birokrātisko slogu pārvadātājiem, lietotājiem un ražotājiem, vienlaikus izbrīvējot resursus iestādēs. Tos vismaz daļēji varētu izmantot atbilstības pārbaudēm, kuru trūkums ir viena no iepriekšminētajām problēmām.

3.6. Tā kā regula ir saistoša, šis variants būtu lietderīgs izvirzīto mērķu sasniegšanai — t.i., sistēmas vienkāršošanai, pārredzamības nodrošināšanai un iekšējā tirgus darbības šķēršļu likvidēšanai, vienlaikus saglabājot augstu drošības līmeni.

3.7. Komiteja uzskata, ka jaunas aģentūras izveide, kas apsvērtā 3. variantā, palielinās birokrātiju uzņēmumiem un mazinās regulas efektivitāti kopumā.

4. Īpašas piezīmes

4.1. Regulā dotajām definīcijām, īpaši "pārvadātāja" definīcijai, būtu pēc iespējas jāatbilst Starptautiskās atomenerģijas aģentūras glosārijam, turklāt jāņem vērā, ka tām jāsaprot arī ar *Euratom* tiesību aktiem, īpaši ar Direktīvu 96/29/Euratom.

4.2. Komiteja piekrīt, ka divus gadus pēc regulas īstenošanas, ir nepieciešams novērtēt tās ietekmi. Būtu vēlams šo jautājumu izskatīt atkārtoti vēl arī pēc pieciem gadiem, lai noteiktu, vai joprojām pastāv šķēršļi, kas negatīvi ietekmē radioaktīvo materiālu pārvadāšanas drošību Eiropas Savienībā.

4.3. Saskaņā ar priekšlikuma projektu ES tiks izveidota kopēja un vienota radioaktīvo materiālu pārvadātāju reģistrācijas sistēma. Atbilstoši 3. panta 3. punktam pārvadātājs varēs pārvadāt radioaktīvus materiālus bez papildu reģistrācijas saskaņā ar šo regulu, ja viņš jau ir reģistrējies darbam ar šādiem materiāliem, to izmantošanai vai pārvadāšanai. Komiteja aicina Komisiju kopā ar ieinteresētajām pusēm izskatīt iespēju paredzēt pārejas noteikumus transporta reģistrāciju turētājiem.

4.4. Regulas 3. panta 4. punktā ir paredzēta iespēja noteikt papildu prasības attiecībā uz tiem materiāliem, kas rada īpašu veselības apdraudējumu. Komiteja vēlētos, lai šādu materiālu

sarakstā tiktu iekļauti tie materiāli, kurus pārvadā saskaņā ar daudzpusējiem apstiprinājumiem.

4.5. Komiteja norāda, ka apdrošināšana, kas nepieciešama pārvadātājiem, dažādās dalībvalstīs ir atšķirīga. Tā kā šo apdrošināšanu nav iespējams iekļaut reģistrācijas procedūrā tiesiskā pamata dēļ, Komiteja aicina dalībvalstis saskaņot nepieciešamā apdrošināšanas shēmas.

4.6. Laikus jābūt pieejamai uz tīklu balstītai reģistrācijas sistēmai, tai jābūt pārbaudītai un funkcionālai. Tas radīs drošības sajūtu operatoriem un atbildīgajām iestādēm, turklāt šajā nolūkā būtu vēlams arī pagarināt pārejas posmu pirms stāšanās spēkā, ņemot vērā konkrētos pārejas noteikumus, kas minēti 4.3. punktā.

4.7. Tā vietā, lai bez tālākas izskatīšanas atteiktu pārvadātāja reģistrācijas apliecības izdošanu, pieteikuma iesniedzējam vajadzētu būt iespējai labot vai papildināt pieteikumā sniegto informāciju (5. panta 7. punkts un 5. panta 10. punkts).

4.8. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, lai tiktu saskaņoti reģistrācijas kritēriji.

Briselē, 2012. gada 22. februārī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Staffan NILSSON